

Seat No.	
----------	--

- 11) सिनेमा हे ———.
- अ) दृक माध्यम ब) दृक-श्राव्य माध्यम
क) श्राव्य माध्यम ड) मुद्रित माध्यम
- 12) पत्र लेखन हे ——— संवादाच्या प्रकारात मोडते.
- अ) अनौपचारिक ब) औपचारिक
क) लिखित ड) तोंडी
- 13) संदेशाचे चिन्हात रूपांतर करण्याच्या प्रक्रियेला काय म्हणतात?
- अ) डिकोडिंग ब) एन्कोडिंग
क) रिप्रेझेंटेशन ड) यापैकी नाही
- 14) मौखिक संवाद म्हणजे काय?
- अ) अखंडित ब) खंडित
क) आंशिक ड) अकाली

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

14

- 1) संवादाची प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- 2) जनसंवादाचे उद्देश स्पष्ट करा.
- 3) टृ-स्टेप प्लो थेअरी विशद करा.
- 4) स्व-संवाद म्हणजे काय? स्पष्ट करा.
- 5) जनसंवादातील नवे प्रवाह कोणते?
- 6) जनसंवादाच्या पारंपरिक व आधुनिक माध्यमांविषयी चर्चा करा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) नभोवाणी व दूरचित्रवाणी यांची वैशिष्ट्ये सांगा.
- 2) औपचारिक व अनौपचारिक संवादांमधील फरक स्पष्ट करा.
- 3) गटसंवादावर टीप लिहा.
- 4) बंदुकीच्या गोळीचा सिद्धांत काय आहे?

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

विकास –संवादाचे डिजिटल युगातील महत्त्व सांगा.

किंवा

संवादाचे घटक सविस्तर विशद करा.

प्र.5 जनसंवादाचे विविध प्रकार सविस्तर विशद करा.

14

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
PRINCIPLES OF MASS COMMUNICATION

Day & Date: Monday, 18-11-2019
 Time: 11:30 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) The circular model of communication developed by _____.
 a) Shanon and Weaver b) Herold lasswell
 c) Osgood and Schramm d) None of these
- 2) Self-communication means _____.
 a) Inter-Personal Communication b) Intra-Personal Communication
 c) Group Communication d) Mass Communication
- 3) Which one among these is not a mass media tool _____.
 a) Radio b) Newspaper
 c) Internet d) Telephone
- 4) Communis means to _____.
 a) Inform b) Share
 c) Community d) None of these
- 5) The communication between two persons _____.
 a) Intra-Personal Communication b) Inter-Personal Communication
 c) Group Communication d) Mass Communication
- 6) In downward communication messages _____.
 a) Flow from the bottom to top
 b) Flow from the top to bottom
 c) Exchanges between top members
 d) None of these
- 7) An interview is a type of _____.
 a) Dyadic communication b) Multiadic communication
 c) Mass communication d) None of these
- 8) The mathematical theory of information is written by _____.
 a) Gerbner b) Newcomb
 c) Dance d) Shannon and Weaver
- 9) What is the prominent characteristic of Dance's Model?
 a) Communication process b) Time
 c) Message d) Not any of this
- 10) Birthday party is the example of _____.
 a) Written communication b) Non-verbal communication
 c) Formal communication d) Informal communication

- 11) Cinema is _____.
 - a) Visual media
 - b) Audiovisual media
 - c) Audio media
 - d) Print media
- 12) Writing a letter is the example of _____ communication.
 - a) Informational communication
 - b) Formal communication
 - c) Written communication
 - d) Oral communication
- 13) Conversion of message into symbols is called _____.
 - a) Decoding
 - b) Encoding
 - c) Representation
 - d) None of the above
- 14) Verbal communication is _____.
 - a) Continuous
 - b) Discontinuous
 - c) Partial
 - d) untimely

Q.2 Attempt any four of the following questions.

16

- Explain the process of communication.
- Discuss on the objectives of mass communication.
- Explain in details the two step theory.
- Describe is the intra-personal communication.
- Explain the new trends in mass communication.
- Comment on traditional and modern media of mass communication.

Q.3 Attempt any two of the following questions.

12

- State the characteristics of Radio and TV.
- Distinguish between formal and informal communication.
- Comment on group communication.
- Explain the term of hypodermic needle theory.

Q.4 Attempt any one of the following questions.

14

Explain the importance of development communication in new age.

OR

Discuss on the elements of communication.

Q.5 Explain the types of mass communication in details.

14

Seat No.	
-----------------	--

Day & Date: Tuesday, 05-11-2019
Time: 11:30 AM To 02:00 PM

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

14

- Page 1 of 4

- 10) — हे जाहिरातीमधील घटक आहे.
 अ) शीर्षक ब) मजकूर
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 11) डी.ए.व्ही.पी. चे — हे पूर्ण स्वरूप आहे.
 अ) डायरेक्टोरेट ऑफ अँडव्हरटायझिंग अँड व्हिडीओ पब्लिसिटी
 ब) डायरेक्टोरेट ऑफ अँडव्हरटायझमेंट अँड व्हिज्युअल पब्लिसिटी
 क) डायरेक्टोरेट ऑफ अँडव्हरटायझिंग अँड व्हिज्युअल पब्लिसिटी
 ड) यापैकी नाही
- 12) — हे जाहिरातीचा उद्देश्य आहे.
 अ) आकर्षित करणे ब) माहिती देणे
 क) संवाद साधणे ड) यापैकी सर्व
- 13) जाहिरात टीमचा प्रमुख — असतो.
 अ) क्रियेटीव्ह दिग्दर्शक ब) मार्केट संशोधक
 क) कॉपी लेखक ड) यापैकी नाही
- 14) — ही औद्योगिक जाहिरातीचा प्रकार आहे.
 अ) पुस्तकांची जाहिरात ब) इव्हेंट मॅनेजमेंट संस्थेची जाहिरात
 क) पी.व्ही.सी. पार्सची जाहिरात ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) 'विपणनाचे 7 पी' यावर संक्षिप्त टीप लिहा.
- 2) लॉबीची व्याख्या करा आणि स्पष्टीकरण द्या.
- 3) जाहिरातीची उत्क्रांती आणि वाढ यावरती लिहा.
- 4) जाहिरात संस्थेचे प्रकार कोणते आहेत?
- 5) प्रसिद्धी पत्रक म्हणजे काय?
- 6) जाहिरातीचे उत्पादकाच्यासाठीचे महत्व लिहा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) जाहिरातीचे घटक कोणते आहेत?
- 2) जनमताची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) जनसंपर्काचे घटक कोणते आहेत?
- 4) ए.ए.ए.आय ची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

- अ) जाहिरात म्हणजे काय? जाहिरातीचे प्रकार कोणते आहेत?
 किंवा
 ब) जाहिरात संस्थेची रचना आणि कार्यावर चर्चा करा.

प्र.5 विविध क्षेत्रातील जनसंपर्काची भूमिका स्पष्ट करा.

14

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
ADVERTISING AND PUBLIC RELATIONS

Day & Date: Tuesday, 05-11-2019
 Time: 11:30 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) _____ is the internal public.
 - a) Supplier
 - b) Employee
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 2) _____ is the part of marketing mix.
 - a) Proprietor
 - b) Physical Evidence
 - c) Percentage
 - d) None of these
- 3) Radio advertisement combine _____ and messages.
 - a) Music
 - b) Text
 - c) Audio
 - d) All of these
- 4) _____ is the type of political public relations.
 - a) Campaign
 - b) Creating Facebook Page
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 5) _____ organisation is related to advertising.
 - a) Mudra Communications
 - b) Reliance Communications
 - c) Birla Communications
 - d) None of these
- 6) _____ is the long form of AAAI.
 - a) Advertising Agencies Association of India
 - b) Advertisement Agencies Association of India
 - c) Advertising Agencies Authority of India
 - d) None of these
- 7) ASCI was established in _____.
 - a) 10 June 1985
 - b) 15 June 1986
 - c) 11 June 1985
 - d) None of These
- 8) _____ includes in the educational public relations activity.
 - a) Alumni Meet
 - b) Parents Meeting
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 9) _____ is the example of house journal.
 - a) Lokarajya
 - b) Lokseva
 - c) Lokamanya
 - d) None of these
- 10) _____ is the element of an advertisement.
 - a) Title
 - b) Body Copy
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these

- 11) _____ is the long form of DAVP.
 - a) Directorate of Advertising and Video Publicity
 - b) Directorate of Advertisement and Visual Publicity
 - c) Directorate of Advertising and Visual Publicity
 - d) None of these
- 12) _____ is the objective of an advertisement.
 - a) To Attract
 - b) To Inform
 - c) To Communicate
 - d) All of these
- 13) _____ heads the Ad team.
 - a) Creative director
 - b) Market Researcher
 - c) Copy writer
 - d) None of these
- 14) _____ is the type of industrial advertisement.
 - a) Advertisement of Books
 - b) Advertisement of Event Management Company
 - c) Advertisement of PVC Pipe
 - d) None of these

- Q.2 Attempt any four of the following question. 16**
- a) Write short note on '7 Ps of Marketing'
 - b) Define Lobby and explain it.
 - c) Write Evolution and growth of advertising.
 - d) What are the types of an advertising agency?
 - e) What is press release?
 - f) Write down importance of advertising for manufacturer.
- Q.3 Attempt any two of the following question. 12**
- a) What are the elements of advertising?
 - b) Explain the concept of Public Opinion.
 - c) What are the components of public relations?
 - d) Explain the role of AAAL.
- Q.4 Attempt any one of the following question. 14**
- a) What is advertising? What are the types of advertisement?
 - b) Discuss the structure and functions of an advertising agency.
- Q.5 Explain the role of Public Relations in Various Sector. 14**

Seat No.	
-----------------	--

- 11) 'Everyone Loves a Good Drought' हे पुस्तक कोणी लिहिले आहे?
अ) शिरीन भान
क) पी.साईनाथ
ब) राजदीप सरदेसाई
ड) शेखर गुप्ता
- 12) दिव्य मराठीच्या सोलापूर आवृत्तीचे निवासी संपादक कोण आहेत?
अ) विलास जवळकोटे
क) अभय दिवाणजी
ब) संजीव पिंपरकर
ड) धर्मराज काडादी
- 13) गिरीश कुबेर हे कोणत्या वृत्तपत्राशी निगडित आहेत?
अ) लोकमत
क) सकाळ
ब) महाराष्ट्र टाईम्स
ड) लोकसत्ता
- 14) 'चर्नलिजम'(Churnalism) म्हणजे काय?
अ) बातमी द्यायला उशीर करणे
ब) मुद्रित व दृक्-श्राव्य माध्यमांचे एकत्रीकरण
क) बातमीच्या स्रोतांची पुनरावृत्ती व पुनर्वापर
ड) एखाद्याचे मुद्दामून नाव खराब करण्याची पद्धत

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार टिपा लिहा.

16

- 1) बातमी शिरोभागाचे प्रकार
- 2) पत्रकाराची गुणवैशिष्ट्ये
- 3) बातमी मूल्य
- 4) मुलाखतीचे प्रकार व तंत्र
- 5) माहितीचा अधिकार (आर.टी.आय) चा वार्ताकनातील वापर
- 6) कायदेमंडळ वार्ताकन

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) विकास पत्रकारिता (वार्ताकन) म्हणजे काय? वृत्तपत्रामध्ये ते का समाविष्ट करावे?
- 2) अग्रलेख कसा लिहावा? भारतातील महत्वाच्या अग्रलेखकांच्या अग्रलेखांबाबत चर्चा करा.
- 3) मथळ्यांचे विविध प्रकार उदाहरणांसह स्पष्ट करा.
- 4) 'नागरिक पत्रकारितेचे पत्रकारांवर होणारे परिणाम' या विषयावर थोडक्यात लिहा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

बातमीचे लिखान कसे करावे? बातमी लेखनाच्या पद्धती व प्रकार कोणते ते सविस्तर विशद करा.
किंवा

वृत्तलेख म्हणजे काय? वृत्तलेखनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.5 एखादया वृत्तपत्रामधील संपादकीय विभागातील प्रत्येक विभागाची रचना व कार्ये सविस्तर स्पष्ट करा.

14

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Semester - I) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
REPORTING AND EDITING

Day & Date: Thursday, 07-11-2019
Time: 11:30 AM To 02:00 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) "Comments are free but facts are sacred" is said by
a) Raymond Williams b) C.P. Scott
c) Ben Bagdikan d) Marshall McLuhan
- 2) Dailyhunt is a _____.
a) Android Application b) Book Name
c) Web Portal d) Blog
- 3) Eenadu is published in
a) Malayalam b) Kannada
c) Tamil d) Telugu
- 4) QuarkXPress is a
a) Photo Editing SW b) Desktop Publishing SW
c) Anti-virus d) Video Editing SW
- 5) Who among the following journalist was accused of 'Me Too' movement?
a) M.J. Akbar b) Rafique Zakaria
c) Swapan Dasgupta d) Rajat Sharma
- 6) Among the following, who is the bearer of Ramon Magsaysay Award for Journalism?
a) Arnab Goswami b) Ravish Kumar
c) Sagarika Ghosh d) Barkha Dutt
- 7) 'Nick Jonas and Priyanka Chopra are Married' is a _____.
a) Hard News b) Soft News
c) Good News d) Bad News
- 8) 'Merinews' is a _____.
a) Community Newspaper b) Citizen Journalism Platform
c) Android Application d) Blog
- 9) Due to controversial hackgate scandal, which British newspaper stopped its publishing?
a) Daily Mail b) News of the World
c) Daily Star d) Daily Mirror
- 10) Headquarter of RNI (Registrar of Newspaper of India) is in _____.
a) New Delhi b) Mumbai
c) Chennai d) Pune
- 11) 'Everyone Loves a Good Drought' is written by _____.
a) Shereen Bhan b) Rajdeep Sardesai
c) P. Sainath d) Shekhar Gupta

- 12) Who is the resident editor of Divya Marathi in Solapur?
 - a) Vilas Javalkote
 - b) Sanjeev Pimparkar
 - c) Abhay Diwanji
 - d) D. Kadadi
- 13) Girish Kuber is associated with _____.
 - a) Lokmat
 - b) Maharashtra Times
 - c) Sakal
 - d) Loksatta
- 14) 'Churnalism' means _____.
 - a) Not Following Deadlines
 - b) Convergence of Print and Electronic
 - c) Repetition and Reuse of Sources
 - d) Practice of Smear Campaigning

Q.2 Write short notes. (Any Four)

16

- 1) Types of News Leads
- 2) Qualities of Reporter
- 3) News Values
- 4) Types and Techniques of Interview
- 5) Use of RTI in Reporting
- 6) Legislature Reporting

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

12

- 1) What is Development Reporting? Find its Relevance in Newspapers.
- 2) How to write an Editorial? Discuss the work of prominent editors in India.
- 3) Describe the types of Headlines with examples.
- 4) Write a short note on 'Citizen Journalism and its Implications on Reporters'.

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

14

What are the techniques of News Writing? What are the various types of News Structures? Explain with examples.

OR

What is Feature? Describe various types of features.

Q.5 Explain the functions and structure of each department in editorial section of newspaper office.

14

Seat No.	
-----------------	--

- 10) भारत सेवक समाजाने ----- वृत्तपत्र सुरु केले.
 अ) काळ ब) ज्ञानप्रकाश
 क) संदेश ड) प्रभाकर
- 11) वृत्तपत्र मुद्रणासाठी वापरल्या जाणाऱ्या कागदास ----- म्हणतात.
 अ) प्रिंटिंग पेपर ब) प्रिंट पेपर
 क) न्यूज प्रिंट ड) यापैकी सर्व
- 12) पहिल्या वृत्तपत्र आयोगाचे अध्यक्ष ----- होते.
 अ) के.के.मॅथ्यू ब) जी.एन.रे
 क) जे.एस.राजाध्यक्ष ड) यापैकी नाही
- 13) युनायटेड न्यूज ऑफ इंडियाची सुरुवात ----- रोजी झाली.
 अ) 24 डिसेंबर 1957 ब) 10 डिसेंबर 1950
 क) 19 डिसेंबर 1959 ड) 20 ऑगस्ट 1959
- 14) रॉबर्ट नाईट ----- वृत्तपत्राचे संपादक होते.
 अ) स्टेटसमन ब) इंडिया गॅझेट
 क) न्यू इंडिया ड) इंडियन मिरर

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) नानासाहेब परुळेकर यांच्याविषयी टिपण लिहा.
- 2) आणीबाणी आणि वृत्तपत्रे याविषयीचा तपशील द्या.
- 3) वृत्तपत्रातील वृत्तपत्राची 'मुद्रण प्रक्रिया' याविषयी तुमचे आकलन काय आहे?
- 4) शि.म. परांजपे यांच्या विषयी टिपण लिहा.
- 5) लघु आणि मध्यम वृत्तपत्रांना विविध समस्यांना का सामोरे जावे लागत आहे?
- 6) आधुनिक काळातील वृत्तपत्र सजावटीसाठी कोणते घटक उपयोगात आणले जातात याचा तपशील लिहा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) पत्रकार गोपाळ गणेश आगरकर
- 2) मूकनायक आणि बहिष्कृत भारत
- 3) इंदुप्रकाश आणि ज्ञानप्रकाश
- 4) 'भारतीय वृत्तपत्र सृष्टीला विसर पडलेला नायक' असे जेम्स ऑगस्टन हिकी यांना का संबोधले जाते?

प्र.4 तपशीलासह उत्तरे लिहा.

14

'दीनबंधू आणि दीनमित्र' या वृत्तपत्रांविषयी विस्ताराने लिहा? या वृत्तपत्रांचे योगदान काय होते? या वृत्तपत्रांनी समाजासाठी कोणते योगदान दिले?

किंवा

दर्पण आणि प्रभाकर या वृत्तपत्रांविषयी सविस्तर टिपण लिहा. मराठी पत्रकारितेसाठी या वृत्तपत्रांचे योगदान काय?

प्र.5 महात्मा गांधी यांनी दक्षिण आफ्रिका आणि भारतात कोण-कोणती वृत्तपत्रे सुरु केली? या वृत्तपत्रांचे योगदान विषद करा.

14

Seat No.	
-----------------	--

- 12) _____ was Chairman of First Press Communication.
a) K.K.Mathew
b) G.N.Ray
c) J.S.Rajadhyakhsa
d) None of these
- 13) United News of India was founded in _____.
a) 24 December 1957
b) 10 December 1950
c) 19 December 1959
d) 20 August 1959
- 14) Robert Knight was editor of _____.
a) Statesman
b) India Gazzete
c) New India
d) Indian Mirror

Q.2 Attempt any four of the following questions. 16

- 1) Write a note on Nanasaheb Parulekar.
- 2) Give details about 'Emergency and Newspapers'.
- 3) What is your understanding about 'Printing Process' of newspaper?
- 4) Write a note on 'S.M. Paranjape'.
- 5) Why small and medium newspapers facing problems?
- 6) Give details about elements used in modern newspaper designing.

Q.3 Attempt any two of the following questions. **12**

- 1) Gopal Ganesh Agarkar as journalist
- 2) Mooknayak and Bahishkrit Bharat
- 3) Induprakash and Dnyanprakash
- 4) Why James Augustus Hickey is called as forgotten hero of Indian press?

Q.4 Attempt any one of the following questions. 14

Write in details about “Deenmitra and Deenbandhu”. What is the uniqueness of these newspapers? What is contribution of these newspapers to the society?

OR

Write a detailed note on 'Darpana and Prabhakar'. What is the contribution of these newspapers to Marathi journalism?

Q.5 Which newspapers were started by Mahatma Gandhi in South Africa and India? **14**

Describe the contribution of his newspapers.

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Semester - II) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019

Mass Communication

MEDIA MANAGEMENT

Day & Date: Monday, 04-11-2019

Max. Marks: 70

Time: 11:30 AM To 02:00 PM

- सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- 1) एखाद्या कार्पोरेटकडे विविध माध्यमांची मालकी असणे यास ---- म्हणतात.
अ) माध्यम एकाधिकारशाही ब) बहुमाध्यम मालकी
क) कार्पोरेट माध्यम ड) यापैकी नाही
- 2) भारतीय माध्यमामध्ये परदेशीय इक्विटीच्या सहभागास ---- पर्यंत परवानगी आहे.
अ) 22 टक्के ब) 26 टक्के
क) 50 टक्के ड) 30 टक्के
- 3) ए बी सी वृत्तपत्राच्या ---- चे मोजमाप करते.
अ) वाचकवर्ग ब) खप
क) महसूल ड) यापैकी नाही
- 4) माध्यम व्यवस्थापन हे ---- आहे.
अ) कला आणि शास्त्र ब) विज्ञान आणि तंत्रज्ञान
क) कला आणि तथ्य ड) यापैकी नाही
- 5) ---- हे सोलापुरातील खाजगी रेडिओ केंद्र आहे.
अ) रेडिओ गोल्ड ब) बिग एफ एम
क) रेडिओ मिरची ड) यापैकी नाही
- 6) 1936 मध्ये ---- अस्तित्वात आले.
अ) ऑल इंडिया रेडिओ ब) आकाशवाणी
क) इंडियन ब्रॉडकास्टिंग सर्व्हिस ड) यापैकी नाही
- 7) आय एन एस ---- मध्ये स्थापन झाले.
अ) 1939 ब) 1960
क) 1940 ड) 1980
- 8) ---- हे स्टार ग्रुपने पहिले एफ एम सुरू केले.
अ) रेडिओ सिटी ब) रेडिओ मिरची
क) रेडिओ साम ड) यापैकी नाही
- 9) डी टी एच भारतात ---- वर्षी सुरू झाले.
अ) 2000 ब) 2002
क) 2004 ड) 1993
- 10) डिओड रेक्टिफायर ट्यूबचा शोध ---- यांनी लावला.
अ) सर जॉन फ्लेमिंग ब) मॅक्सवेल
क) मार्कोनी ड) एडिसन

- 11) विविधभारती ——— मध्ये सुरु झाली.
अ) 1957
क) 1963
ब) 1936
ड) 1975
- 12) ——— यांनी मुळेबल टेपचा शोध लावला.
अ) जेम्स ऑस्टिन
क) विल्यम कॅरी
ब) जोहान्स गुटेन्बर्ग
ड) यापैकी नाही
- 13) आय सी टी म्हणजे ——— .
अ) इन्फॉर्मेशन कम्युनिकेशन टेकनॉलॉजी
ब) इन्फॉर्मेशन कॉमन टेकनॉलॉजी
क) इंटरनेट कम्युनिकेशन टेकनॉलॉजी
ड) यापैकी नाही
- 14) फ्रीक्वेंसी ——— मध्ये मोजतात.
अ) बाईट
क) अल्ट्रा फॉर्मस
ब) किलो हर्ट्झ
ड) डेसिबल

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा.

16

- 1) व्यवस्थापनेची कार्य विशद करा.
- 2) माध्यम मालकीचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 3) व्यवस्थापनेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 4) माध्यमांच्या एकत्रीकरणाचे महत्व सांगा.
- 5) एबीसीच्या कामकाजाचे वर्णन करा.
- 6) टी आर पी चे महत्व सांगा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) डी ए व्ही पी च्या कामाचे वर्णन करा.
- 2) माध्यम व्यवस्थापनेची मूलतत्त्वे स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

रेडिओमध्ये व्यवस्थापनेचे महत्व यावर चर्चा करा.

किंवा

व्यवस्थापनेचे फायदे कोणते आहेत.

प्र.5 वृत्तपत्रात कोणकोणते विभाग असतात? त्या प्रत्येक विभागाचे कार्य सांगा.

14

Seat No.	
----------	--

- Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14**

- 13) ICT stands for _____.
a) Information Communication Technology
b) Information Common Technology
c) Internet Communication technology
d) None of these
- 14) Frequency is measured in _____.
a) Byte
b) Killo Hertz
c) Ultra Forms
d) Decible

Q.2 Answer the following questions. (Any Four) 16

- a) State the functions of management.
b) Explain the types of media ownership.
c) Explain the objectives of management.
d) State the importance of media convergence.
e) Describe the working ABC.
f) State the importance of TRP.

Q.3 Answer the following questions. 12

- a) Explain the working of DAVP.
b) Explain the principles of media management.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) 14

Discuss on the importance of management in radio.

OR

What are the benefits of Management?

Q.5 What are the various departments in any newspapers? Describe the working of each department. 14

Seat No.	
-----------------	--

- 11) श्रमिक पत्रकारांसाठी 2007 साली कोणता वेतन आयोग स्थापन करण्यात आला.
 अ) मजेठिया ब) मणिसाना
 क) बछावत ड) यापैकी नाही
- 12) भारतीय दंड विधानाच्या कलम मध्ये बदनामी प्रकरणाच्या ----- शिकेची तरतूद देण्यात आली आहे.
 अ) कलम 525 ब) कलम 500
 क) कलम 461 ड) यापैकी नाही
- 13) प्रेस आणि पुस्तक नोंदणी कायदा ----- मध्ये लागू करण्यात आला.
 अ) 1923 साली ब) 1995 साली
 क) 1867 साली ड) यापैकी नाही
- 14) आणीबाणी लागू करण्याची तरतूद ----- मध्ये करण्यात आली आहे.
 अ) जानेवारी 1980 ब) फेब्रुवारी 1978
 क) मार्च 1982 ड) यापैकी नाही

प्र.2 टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

16

- 1) मार्गदर्शक तत्त्वे
- 2) घटनेचे प्रास्ताविक
- 3) माध्यमांसाठी स्वनियंत्रण
- 4) जोशी समिती
- 5) राजद्रोह

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या. (कोणतेही दोन)

12

- 1) भारतात आणीबाणी घोषित करण्यासाठी घटनेत कोणती तरतूद आहे? आणीबाणीच्या काळात माध्यमांना कसा त्रास सहन करावा लागला?
- 2) आय. पी. आर. बाबत तपशीलासह माहिती द्या.
- 3) भारतीय वृत्तपत्र परिषदेची कार्ये कोणती?

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

न्यायालयाचा अवमान म्हणजे काय? विविध खटल्यांची उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.

किंवा

चंदा समिती आणि वर्गीस समितीच्या प्रमुख शिफारसींचे महत्त्व विषद करा.

- प्र.5** पहिल्या आणि दुसऱ्या वृत्तपत्र आयोगाने लघु आणि मध्यम वृत्तपत्रांचे अस्तित्व टिकून रहावे यासाठी कोणत्या शिफारसी केल्या? शासनाने त्यास कसा प्रतिसाद दिला? यासंदर्भातील आजचे वास्तव काय आहे?

14

Seat No.	
-----------------	--

- 11) _____ wage board was constituted for working journalists in year 2007.
a) Majethia b) Manisana
c) Bachawat d) None of these
- 12) _____ section of Indian Penal code deals with punishment for defamation.
a) Article 525 b) Article 500
c) Article 461 d) None of these
- 13) Press and Books Registration Act was enacted in _____.
a) Year 1923 b) Year 1955
c) Year 1867 d) None of these
- 14) Varghese Committee submitted its report in _____.
a) January 1980 b) February 1978
c) March 1982 d) None of these

Q.2 Write Notes. (Any Four)

16

- Directive Principles
- Preamble of Constitution
- Self-Regulation for Media
- Joshi Committee
- Sedition

Q.3 Write answers. (Any Two)

12

- What are the provisions for declaring emergency in India?. How media faced problems during emergency?
- Describe IPR with details.
- What are the functions of Press Council of India?

Q.4 Attempt any one of the following questions.

14

What is contempt of court? Explain it giving example of various cases.

OR

Discuss the importance of recommendations of Chanda committee and Varghese Committee.

Q.5 What were the recommendations of first and second press commission for the survival of small and medium newspapers? How government responded to it? What is the reality today?

14

Seat No.	
-----------------	--

- 11) इंटरनेटचा पहिला वापर ----- देशात झाला.
 अ) चीन ब) इंग्लंड
 क) अमेरिका ड) यापैकी नाही
- 12) ----- हे टिव्ही स्टुडीओचा भाग आहे.
 अ) ग्रीन रूम ब) पी. सी. आर. रूम
 क) दोन्ही अ आणि ब ड) यापैकी नाही
- 13) ----- ही कार्यक्रम दिग्दर्शकाची भूमिका आहे.
 अ) समन्वयन ब) आशयाची निवड
 क) चित्रीकरण ड) यापैकी सर्व
- 14) प्रसार भारतीची निर्मिती ----- या वर्षी झाली.
 अ) 1959 ब) 1997
 क) 1987 ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) ज्ञानवाणी यावरती संक्षिप्त टिपा लिहा.
- 2) फ्रिक्वेन्सी मोड्यूलेशन म्हणजे काय?
- 3) इंटरनेटचा उदय आणि विकास याविषयी लिहा.
- 4) रेडिओची गुण-वैशिष्ट्ये कोणती आहेत?
- 5) मायक्रोफोनचे प्रकार कोणते आहेत?
- 6) दूरचित्रवाणीचे जनसंज्ञापनातील महत्त्व लिहा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) समुदाय रेडिओ म्हणजे काय? तपशील द्या.
- 2) लिनियर आणि नॉन-लिनियर संकलनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) टी.व्ही. स्टुडीओच्या रचनेचे वर्णन करा.
- 4) उपग्रह रेडिओची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

सध्याच्या घडीला इलेक्ट्रॉनिक माध्यमांचे महत्त्व यावरती चर्चा करा.

किंवा

ए. आय. आर. ची उत्पत्ती आणि विकास स्पष्ट करा.

प्र.5 प्रसारभारतीची रचना आणि कार्य स्पष्ट करा.

14

Seat No.	
----------	--

- 13) _____ is the role of the programme director.
- a) Coordination b) Content Selection
c) Shooting d) All of these
- 14) Prasar Bharati formed in the ____ year.
- a) 1959 b) 1997
c) 1987 d) None of these

Q.2 Attempt any four of the following questions. 16

- Write short note on 'Gyanwani'.
- What is Frequency Modulation?
- Write Evolution and growth of Internet.
- What are the characteristics of Radio?
- What are the types of microphones?
- Write down importance of Television in Mass Communication.

Q.3 Attempt any two of the following questions. 12

- What is Community Radio? Give its details.
- Explain the concept of linear and non-linear editing.
- Describe the Structure of TV Studio?
- Explain the concept of satellite radio.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 14

Discuss the importance of electronic media in present day.

OR

Explain the evolution and growth of AIR.

Q.5 Explain Structure and Functions of Prasar Bharati? **14**

M.A. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
COMMUNICATION RESEARCH

Max. Marks: 70

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- Page 1 of 4

- 10) चित्रवाणी हे माध्यम लोकांच्या मनातील पारंपारिक प्रतिमा धुसर करते असे मत — यांनी व्यक्त केले.
 अ) डेनिस मॅक्विल ब) जॉज् गर्बनर
 क) मार्शल मॅकलुहान ड) यापैकी एकही नाही
- 11) आय. आर. एस. — वर आधारित अहवाल प्रकाशित करते.
 अ) वृत्तपत्र वाचक संख्या ब) वृत्तपत्र जनसंपर्क
 क) वृत्तपत्र वितरण ड) यापैकी एकही नाही
- 12) — हे असे अंदाजित केलेले एक विधान असते की जे संशोधकाला स्वीकारायची इच्छा असते.
 अ) पर्यायी गृहितक ब) शून्य गृहितक
 क) साधे गृहितक ड) यापैकी एकही नाही
- 13) एखाद्या सर्वेक्षणासाठी नमुना निवड करताना प्रत्येक दहाव्या घराची निवड करणे ही — नमुना निवडीची पद्धत आहे.
 अ) पद्धतशीर ब) एककपुंज
 क) सहेतुक ड) यापैकी एकही नाही
- 14) मागील कृतींच्या संदर्भात माहिती गोळा करणे हा — चा मुख्य उद्देश असतो.
 अ) वर्णनात्मक संशोधन ब) प्रयोगात्मक संशोधन
 क) ऐतिहासिक संशोधन ड) यापैकी एकही नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) व्यष्टी अध्ययन पद्धती म्हणजे काय?
- 2) केंद्रित गट म्हणजे काय?
- 3) संशोधनात संदर्भात साहित्याच्या आढाव्याला महत्व का आहे?
- 4) सहभागी निरीक्षणाबाबत टिपण लिहा.
- 5) पॅनल स्टडीचे उपयोग कोणते?
- 6) संशोधनासाठी उद्दिष्टांची उपयुक्तता काय असते?

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) संरचित आणि असंरचित मुलाखती यातील फरक स्पष्ट करा.
- 2) संभाव्यता नमुना निवडीचे विविध प्रकार विषद करा.
- 3) गृहितकांची व्याख्या सांगा. गृहितकांचे प्रकार विषद करा.
- 4) प्रश्नावली आणि अनुसूची यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

संशोधन पद्धतींचे विविध प्रकार कोणते? सुयोग्य उदाहरणे देऊन चर्चा करा.

किंवा

जाहिरात संशोधन म्हणजे काय? जाहिरात संशोधनातील विविध पद्धती विषद करा.

प्र.5 टीआरपी म्हणजे काय? त्याचे मोजमाप कसे केले जाते? 'बार्क' ची कार्यपद्धती टॅम पेक्षा चांगली आहे असे तुम्हास वाटते का? विवेचक भाष्य करा.

14

Seat No.	
----------	--

Set P

M.A. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
COMMUNICATION RESEARCH

Day & Date: Monday, 18-11-2019
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) Data collected through conducting interviews is _____ type of data.
 - a) Primary data
 - b) Secondary data
 - c) Original data
 - d) All of these
- 2) _____ is a type of survey.
 - a) Cross Sectional
 - b) Census
 - c) Longitudinal
 - d) All of these
- 3) _____ is a method of selecting representatives of universe by following scientific methods.
 - a) Case study
 - b) Interview
 - c) Sampling
 - d) All of these
- 4) First-hand information collected by researcher is called as _____ data.
 - a) Primary
 - b) Secondary
 - c) Descriptive
 - d) None of these
- 5) _____ is pre-test research method in advertising research.
 - a) Consumer jury
 - b) Sales Test
 - c) Diary
 - d) None of these
- 6) _____ sampling method is often used when population is not easily identified.
 - a) Quota
 - b) Cluster
 - c) Snow ball
 - d) None of these
- 7) _____ is a set of questions to be answered by the respondent himself.
 - a) Questionnaire
 - b) Schedule
 - c) Focus group
 - d) None of these
- 8) Observation taken in definite pre-arranged plans following experimental procedure is called as _____ observation.
 - a) Controlled
 - b) Non controlled
 - c) Participatory
 - d) None of these
- 9) Trend study is a sub-type of _____ survey.
 - a) Census
 - b) Longitudinal
 - c) Cross Sectional
 - d) None of these
- 10) According to _____ television blurs traditional images in the minds of people.
 - a) Denis Mcquill
 - b) George Gerbner
 - c) Marshal McLuhan
 - d) None of these

- 11) IRS publishes report based on _____ research.
a) Newspaper Readership b) Newspaper PR
c) Newspaper Circulation d) None of these
- 12) _____ is a statement of assumption which researcher wants to accept.
a) Alternative Hypothesis b) Null Hypothesis
c) Simple Hypothesis d) None of these
- 13) Selecting every 10th home for a survey is _____ type of sampling.
a) Systematic b) Cluster
c) Purposive d) None of these
- 14) To collect information of past actions is main objective of _____.
a) Descriptive Research b) Experimental Research
c) Historical Research d) None of these

Q.2 Write answers. (Any Four) 16

- a) What is 'Case Study Method'?
b) What is 'Focus Group'?
c) Why review of literature is important in research?
d) Write a note on 'Participatory Observation'.
e) What are the uses of 'Panel Study'?
f) What are the uses of 'Objectives' for research?

Q.3 Write answers. (Any Two) 12

- a) Differentiate between structured and unstructured interview.
b) Describe various types of probability sampling.
c) Define 'Hypothesis'. Describe types of hypothesis.
d) Distinguish between questionnaire and schedule.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 14

What are various types of research methods? Discuss giving suitable examples.

OR

What is advertising research? Discuss various types of advertising research.

Q.5 What is TRP? How it is calculated? Do you think that procedures adopted by BARC are better than TAM? Comment critically. 14

Seat No.	
-----------------	--

- 11) ——— पत्रकार हे विकास पत्रकारीतेशी संबंधित आहेत.
अ) अर्नब गोस्वामी ब) एन.चंद्र
क) पी.साईनाथ ड) यापैकी नाही
- 12) ——— हे पारंपारिक माध्यम आहे.
अ) मुद्रित ब) टीव्ही
क) रेडीओ ड) यापैकी नाही
- 13) ——— हे कृषी विषयक कार्यक्रमाचे उदाहरण आहे.
अ) अन्नदाता ब) आमची माती आमची माणसे
क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 14) एन.जी.ओ. म्हणजे ———
अ) नॉन-गव्हर्नमेंटल ऑर्गनायझेशन ब) नॉन –ग्रांटेड ऑर्गनायझेशन
क) नॉन-ग्रेड ऑर्गनायझेशन ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16

- 1) विकसनशील देश या विषयावरती संक्षिप्त टिप लिहा.
- 2) विकास पत्रकारितेची व्याख्या करा.
- 3) विकासाची उत्पत्ती आणि वाढ याविषयी लिहा.
- 4) ग्रामसेवकाची कार्ये कोणती आहेत?
- 5) स्थलांतर म्हणजे काय?
- 6) संवादाचे विकासातील महत्व लिहा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 12

- 1) शाश्वत विकास म्हणजे काय?
- 2) कृषी संज्ञापनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
- 3) मानव विकास म्हणजे काय?
- 4) माध्यमांची विकासातील भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 14

शाश्वत विकासाची विविध प्रतिमाने स्पष्ट करा.

किंवा

विकास संज्ञापनाच्या खेडा प्रकल्पावर चर्चा करा.

प्र.5 भारतातील विकासाच्या समस्यांवर चर्चा करा. त्यांच्यासाठीच्या उपाययोजना विषयी चर्चा करा. **14**

Seat No.	
----------	--

M.A. (Semester - III) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
DEVELOPMENT COMMUNICATION

Day & Date: Tuesday, 05-11-2019
 Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
 2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) _____ is the developed country.
 - a) India
 - b) America
 - c) Afghanistan
 - d) None of these
- 2) _____ official is the head of the Zilha Parishad.
 - a) CEO
 - b) BDO
 - c) Gramsevak
 - d) None of these
- 3) Evert Rogers associated with the _____.
 - a) Development Communication
 - b) Development Journalism
 - c) Human development
 - d) None of these
- 4) Amarty Sen is citizen of _____ country.
 - a) Indian
 - b) Bangladesh
 - c) Pakistan
 - d) None of these
- 5) Rapid industrialization is characteristic of _____ type of country.
 - a) Developed
 - b) Developing
 - c) Underdeveloped
 - d) None of these
- 6) _____ is the long form of HDI.
 - a) Human Development Index
 - b) Human Demographic Index
 - c) Human Density Index
 - d) None of these
- 7) _____ is the type of migration.
 - a) Internal
 - b) International
 - c) Both a) and b)
 - d) None of these
- 8) In LPG concept 'L' stands for _____.
 - a) Liberalisation
 - b) Local
 - c) Liberty
 - d) None of these
- 9) Kheda project started in _____.
 - a) 1975
 - b) 1985
 - c) 1965
 - d) None of these
- 10) _____ state involves in Zabua project.
 - a) Maharashtra
 - b) Madhya Pradesh
 - c) Karnataka
 - d) None of these
- 11) _____ journalist is associated with development journalism.
 - a) Aranab Goswami
 - b) N. Chandra
 - c) P. Sainath
 - d) None of these

- 12) _____ media is the traditional media.
- a) Print
c) Radio
- b) T.V.
d) None of these
- 13) _____ is the example of agriculture programme.
- a) Annadata
c) Both a) and b)
- b) Amachi Mati Amachi Manase
d) None of these
- 14) NGO stands for _____.
- a) Non-governmental Organization
b) Non-granted Organization
c) Non-Grade Organization
d) None of these

Q.2 Attempt any four of the following questions. 16

- Write short note on 'Developing Countries'.
- Define Development Journalism.
- Write Evolution and growth of Development.
- What are the Functions of Gramsevak?
- What is Migration?
- Write down importance of Communication in development.

Q.3 Attempt any two of the following questions. 12

- What is Sustainable Development?
- Explain the concept of Agricultural Communication.
- What is Human Development?
- Explain the role of media of development.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 14

Explain various models of sustainable development.

OR

Discuss the Kheda project of development communication.

Q.5 Discuss the developmental problems in India. Discuss the remedies for them. **14**

Seat No.	
----------	--

Day & Date: Thursday, 07-11-2019
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 70

सूचना : 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- 1) नभोवाणीच्या बातमीत फक्त ——— चा समावेश असतो.
अ) शिरोभाग ब) डेटलाईन
क) शीर्षक ड) उपशीर्षक

 - 2) सिग्नेचर द्युनचा अर्थ काय आहे?
अ) सही ब) ऑटोग्राफ
क) विशेष धून ड) वरीलपैकी नाही

 - 3) ——— हे मनाचे नाट्यगृह आहे.
अ) श्राव्य माध्यम; रेडिओ ब) दृक्श्राव्य माध्यम; दूरचित्रवाणी
क) दोन्ही अ आणि ब ड) इंटरनेट

 - 4) —— साली कम्यूनिटी रेडिओची सुरुवात झाली.
अ) 2004 ब) 2005
क) 2006 ड) 2007

 - 5) रेडिओवरील व्यावसायिक जाहिऱातीस ————— मध्ये सुरूवात झाली.
अ) 1966 ब) 1967
क) 1976 ड) 1977

 - 6) —— मध्ये ऑल इंडिया रेडिओ अस्तित्वास आले .
अ) 1936 ब) 1937
क) 1940 ड) 1950

 - 7) ——— हे सोलापूरातील खाजगी व्यावसायिक रेडिओ स्टेशन आहे.
अ) माय एफ़ एम ९५ ब) आकाशवाणी
क) रेडिओ मिरची ड) रेड एफ़ एम

 - 8) ——— यांना रेडिओ जनक म्हणून संबोधण्यात आले होते.
अ) ली डे ब) ली डे फॉरेस्ट
क) ली क्रूस ड) ली डी फॉरेस्ट

 - 9) रेडिओ न्यूज़रीलची सुरुवात ————— साली झाली.
अ) 1955 ब) 1956
क) 1958 ड) 1957

 - 10) सी.आर.एफ़. याचा अर्थ —————
अ) कम्यूनिटी रेडिओ एफएम ब) कम्यूनिटी रेडिओ फोरम
क) कम्यूनिटी रेडिओ फंड ड) यापैकी काहीही नाही

- 11) विविधभारतीला ——— मध्ये सुरुवात झाली.
अ) 2 ऑक्टोबर 1957
ब) 2 नोव्हेंबर 1957
क) 2 सप्टेंबर 1957
ड) 2 एप्रिल 1957
- 12) 1927 मध्ये ——— ची स्थापना झाली.
अ) इंडियन ब्रॉडकास्टिंग कंपनी
ब) रेडिओ रुरल फोरम
क) विविधभारती
ड) आकाशवाणी
- 13) 1977 मध्ये ——— माहिती आणि प्रेक्षेपण मंत्री बनले होते.
अ) नरेंद्र मोदी
ब) राहुल गांधी
क) एल के अडवाणी
ड) सुषमा स्वराज
- 14) ——— यास स्वायत्त कार्पोरेशन माध्यम म्हणून व्हर्गीस कमिटीने शिफारस केले होते.
अ) आकाश भारती
ब) प्रसार भारती
क) डी डी भारती
ड) यापैकी नाही

प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

16

- 1) रेडिओ स्टुडिओची कार्ये स्पष्ट करा.
- 2) रेडिओ व्हाईस ट्रेनिंगवर चर्चा करा.
- 3) रेडिओ बातम्यांच्या निर्मितीबद्दल लिहा.
- 4) रेडिओचा विकास स्पष्ट करा.
- 5) व्हाईस डिस्पेंच वर भाष्य करा.
- 6) रेडिओ बातम्यांसाठी स्त्रोत स्पष्ट करा.

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.

12

- 1) श्राव्य माध्यमासाठीच्या रूपक निर्मितीची प्रक्रिया लिहा.
- 2) सामान्य श्रोता आणि विशेष श्रोता यातील फरक स्पष्ट करा.
- 3) रेडिओ स्टेशनचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 4) रेडिओ स्टुडिओ मध्ये इंटरनेटचे महत्त्व स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

14

रेडिओ कार्यक्रम निर्मितीच्या निरनिराळ्या पायऱ्यांचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

रेडिओ माध्यमाची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.5 रेडिओ रूपक लिहा.

14

- 12) In 1927 _____ was established.
a) Indian Broadcasting Company b) Radio Rural Forum
c) Vividh Bharati d) Akashwani
- 13) In 1977 _____ become information and Broadcasting minister.
a) Narendra Modi b) Rahul Gandhi
c) L. K. Adwani d) Shushma Swaraj
- 14) _____ Autonomous Media Corporation recommended by Verghese Committee.
a) Akash Bharti b) Prasar Bharati
c) DD Bharati d) None of these

Q.2 Attempt any four of the following questions. 16

- a) Explain the functions of radio studio.
- b) Discuss on the radio Voice Training.
- c) Write about radio news production.
- d) Explain the development of radio.
- e) Comment on Voice Dispatch.
- f) Explain the radio sources for news.

Q.3 Attempt any two of the following questions. 12

- a) Write down the process of feature production for audio media.
- b) Explain the difference between common audience and special audience.
- c) Explain the types of radio stations.
- d) Explain the importance of internet in radio studio.

Q.4 Attempt any one of the following questions. 14

Explain the different stages of the radio program production.

OR

Explain the characteristics of radio media.

Q.5 Write a feature for radio. 14

Seat No.	
-----------------	--

- 11) चांगल्या संहितेमध्ये ---- हा घटक असतो.
 अ) उद्देश्य ब) साधेपणा
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 12) ----- हा दृश्यसंवादाचा भाग आहे.
 अ) रंग ब) चिन्ह
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 13) ---- हा पी.टी.सी.चे पूर्ण स्वरूप आहे.
 अ) पीस टू कॅमेरा ब) पेस टू कॅमेरा
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही
- 14) ----- हा घटक आवाजाच्या स्वरनियमनाचा घटक आहे.
 अ) शक्ती ब) जागा
 क) दोन्ही अ) आणि ब) ड) यापैकी नाही

- प्र.2 खालीलपैकी कोणत्याही चार प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 16
- 1) दूरचित्रवाणी साठी मेक-अप यावरती संक्षिप्त टिप लिहा.
 - 2) श्री पॉईंट प्रकाशयोजना म्हणजे काय?
 - 3) स्टोरी बोर्ड याविषयी लिहा.
 - 4) खेळांच्या वार्ताकनात कोणत्या विषयांचा अंतर्भाव होतो?
 - 5) दूरचित्रवाणीच्या बातम्यांसाठी संहिता लेखन कसे करावे?
 - 6) दूरचित्रवाणीच्या कार्यक्रम निर्मितीतील प्रत्यक्ष निर्मितीच्या प्रक्रिये विषयी लिहा.
- प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा. 12
- 1) विविध कार्यक्रमांत व्हॉईस ओव्हरची उपयोगिता काय आहे?
 - 2) लिनियर आणि नॉन लिनियर संकलनांची संकल्पना स्पष्ट करा.
 - 3) सूत्रसंचालन यावरती तपशीलवार टिपणी लिहा.
 - 4) न्यूज पॅकेजेसमधील घटकांचा तपशील लिहा.
- प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. 14
- कॅमेरा अँगल्सचे प्रकार कोणते? उदाहरणासहित स्पष्ट करा.
 किंवा
 दृश्यसंवादाची संकल्पना सविस्तर स्पष्ट करा.
- प्र.5 दूरचित्रवाणीच्या कार्यक्रमांचे विविध प्रकार कोणते आहेत? उदाहरणे द्या. 14

Seat No.	
-----------------	--

- 12) _____ is the part of visual communication.
a) Colour
b) Signs
c) Both a) and b)
d) None of these
- 13) _____ is the long form of PTC.
a) Piece to camera
b) Pace to camera
c) Both a) and b)
d) None of these
- 14) _____ is the element of voice modulation.
a) Power
b) Space
c) Both a) and b)
d) None of these

Q.2 Answer the following questions. (Any Four) **16**

- Write short note on 'Make-up for Television'.
- What is three point lighting?
- Write about Story Board.
- What topics should cover in sports reporting?
- How to write Script for Television News?
- Write down the production process of TV Programme Production.

Q.3 Answer the following questions. (Any Two) **12**

- What are uses of voice over in various programmes?
- Explain the concept of linear and non-linear editing.
- Write detail note on Anchoring.
- Elaborate the contents of news packages.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **14**

What are the various types of camera angels? Explain with examples.

OR

Explain the concept of Visualization in details.

Q.5 What are the various formats of the television programmes? Give examples. **14**

M.A. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
ADVERTISING AND SOCIAL MARKETING

Max. Marks: 70

प्र.1 खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा.

14

- Page 1 of 4

- 10) एखादी जाहिरात त्याच ग्राहकपर्यंत कितीदा पोहोचली यास ——— म्हणतात.
 अ) पोहोच ब) वारंवारता
 क) मूल्य ड) यापैकी नाही
- 11) ——— हा घटक ग्राहक वर्तनावर परिणाम घडविणारा अंतर्गत घटक आहे.
 अ) व्यक्तिमत्व ब) संस्कृती
 क) समाज गट ड) यापैकी सर्व
- 12) मॅटॉसची जाहिरात ——— प्रकारच्या आवाहनावर आधारलेली आहे.
 अ) विनोदी ब) भय
 क) रोमांच ड) यापैकी सर्व
- 13) ——— म्हणजे जाहिरात तयार करण्यासाठी सृजनशील गटाकडे दिलेल्या माहितीचा तपशील असतो.
 अ) आयडिएशन ब) ब्रेनस्टॉर्मिंग
 क) क्रिएटीव ब्रिफ ड) यापैकी सर्व
- 14) रेफ्रिजरेटरची जाहिरात करण्यास ——— हे माध्यम अधिक उपयुक्त आहे.
 अ) रेडिओ ब) दूरचित्रवाणी
 क) वृत्तपत्रे ड) यापैकी सर्व

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा. (कोणत्याही चार)

14

- 1) मॅस्लोचे प्रतिमान
- 2) माध्यम वेळापत्रक
- 3) ब्रॅंडचे प्रकार
- 4) माध्यम माहितीचे स्त्रोत
- 5) ब्रॅंडचे मूल्य

प्र.3 250 शब्दात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन)

14

- 1) सृजनशील प्रक्रियेतील विविध टप्पे विषद करा.
- 2) माध्यम भार सिद्धांत विषद करा.
- 3) ग्रामीण भागात जाहिरात करण्यात कोणते माध्यम जास्त प्रभावी आहे? का?

प्र.4 500 शब्दांत उत्तरे लिहा. (कोणताही एक)

14

ब्रॅंड म्हणजे काय? ब्रॅंड निर्मितीसाठीचे आवश्यक घटक कोणते?

किंवा

जाहिरातीच्या मांडणीची तत्वे कोणती? जाहिरातीच्या सजावटीसाठी उपयुक्त घटक कोणते?

प्र.5 500 शब्दात उत्तर लिहा.

14

सामाजिक विपणन म्हणजे काय? त्यात पाच 'पी' चे महत्व काय आहे?

Seat No.	
-----------------	--

Day & Date: Wednesday, 06-11-2019
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) The advertising medium that has the advantage of high selectivity, immediacy and low cost is _____.
a) Print Media b) Electronic media
c) Social Media d) None of these
- 2) After determining its advertising objectives a company has to set _____ for each product.
a) Advertising Strategies b) Advertising Budget
c) Advertising positioning d) None of these
- 3) Category of people to whom the advertiser is trying to reach is _____.
a) Social Group b) Target Group
c) Pressure Group d) all of these
- 4) _____ is an independent media buying agency.
a) Dot C United Group b) Quasar
c) Rudra Softech d) all of these
- 5) _____ means using all forms of marketing such as product, price, place, promotion.
a) Media strategy b) Media scheduling
c) Marketing Mix d) None of these
- 6) _____ is a principle of layout of advertising.
a) Focus b) Unity
c) Power d) Similarity
- 7) _____ is a service brand.
a) Samsung b) Airtel
c) Sony d) None of these
- 8) _____ media weight theory suggests that advertiser should prefer to advertise in only one medium.
a) Wave b) Media Concentration
c) Media Dominance d) None of these
- 9) Outdoor media advertising, also known as _____.
a) OOH b) AOR
c) GRP d) None of these
- 10) _____ refers to number of times an specific advertisement reaches to a same consumer.
a) Reach b) Frequency
c) Value d) None of these

- 11) _____ is an internal factor which affects the consumer behavior.
 - a) Personality
 - b) Culture
 - c) Social Group
 - d) All of these
- 12) An advertisement of Mentos uses _____ appeal in advertisement.
 - a) Humor
 - b) Fear
 - c) Adventure
 - d) All of these
- 13) _____ is document that passed over to creative team to think over an idea for creation of advertisement.
 - a) Ideation
 - b) Brainstorming
 - c) Creative Brief
 - d) All of these
- 14) _____ is more useful media for an advertisement of a refrigerator.
 - a) Radio
 - b) Television
 - c) Newspaper
 - d) All of these

Q.2 Write short notes. (Any Four)

- a) Maslow's Model
- b) Media Schedule
- c) Types of Brand
- d) Sources of Media Information
- e) Brand Value

14

Q.3 Write answer in 250 words. (Any Two)

- What are the various stages in creative process?
- Describe media weight theories.
- Which media is powerful for advertising in rural area? Why?

14

Q.4 Write answer in 500 words. (Any One)

What is 'Brand'? What are the essential elements of a brand?

14

OR

What are the principles of lay-out of advertising? What are useful elements for designing of an advertisement?

Q.5 Write answer in 500 words.

What is 'Social Marketing'? What is the importance of 5 'P's in it?

14

- 11) ब्रॅड मधील ग्राहक विश्वास ——— म्हणून ओळखला जातो.
 अ) ब्रॅड निष्ठा ब) ब्रॅड न्यायबुद्धी
 क) ब्रॅड ड) यापैकी नाही
- 12) ——— बोधचिन्हाचे प्रकार आहे.
 अ) आयकॉन ब) कॉम्बिनेशन मार्क
 क) लेटर मार्क ड) यापैकी नाही
- 13) ——— हा कॉर्पोरेट संवादाचा भाग आहे.
 अ) प्रचार ब) जाहिराती
 क) प्रसिध्दी ड) वरील सर्व
- 14) पब्लिक रिलेशन सोसायटी ऑफ इंडिया ची स्थापना ——— मध्ये झाली.
 अ) 1958 ब) 2004
 क) 1970 ड) यापैकी नाही

प्र.2 थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार)

16

- 1) जनसंपर्क विभागाची जबाबदारी विशद करा.
- 2) आपत्तींचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 3) संकट संप्रेषण म्हणजे काय?
- 4) इव्हेंट मॅनेजरच्या कार्याचे स्पष्टीकरण करा.
- 5) जनसंपर्क लिखाणावर भाष्य करा.
- 6) कॉर्पोरेट जाहिरातींवर चर्चा करा.

प्र.3 खालील प्रश्नांची उत्तरे द्या (कोणतेही दोन)

12

- 1) जनसंपर्क मोहिमेची प्रक्रिया समजावून सांगा.
- 2) कॉर्पोरेट सामाजिक जबाबदारीचे महत्त्व यावर चर्चा करा.
- 3) गृहपत्राचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर लिहा.

14

कॉर्पोरेट संप्रेषणाच्या साधनांची चर्चा करा.

किंवा

कॉर्पोरेट इमेज म्हणजे काय? आणि इमेज बिल्डिंगचे महत्त्व यावर चर्चा करा.

प्र.5 प्रतिमा आणि ओळख यातील फरक सांगा. संस्थेची प्रतिमा निर्माण करण्यासाठी कोणते घटक उपयुक्त ठरतात ते स्पष्ट करा.

14

Seat No.	
----------	--

Set	P
-----	---

M.A. (Semester - IV) (CBCS) Examination Oct/Nov-2019
Mass Communication
CORPORATE COMMUNICATION AND EVENT MANAGEMENT

Day & Date: Friday, 08-11-2019
Time: 03:00 PM To 05:30 PM

Max. Marks: 70

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. 14

- 1) _____ cannot be part of Public Relations.
 - a) Advertisement
 - b) Propaganda
 - c) Publicity
 - d) None of these
- 2) The person who speak on behalf of company is known as _____.
 - a) Public Speaker
 - b) Spokesperson
 - c) Defender
 - d) None of these
- 3) _____ is a special tool of Public Relations.
 - a) Documentary
 - b) Press Conference
 - c) Exhibition
 - d) None of these
- 4) A takeover of a corporation that starts with quietly buying a company's stock is _____.
 - a) Hostile take over
 - b) Merger
 - c) Peaceful take over
 - d) None of these
- 5) Public Relation is _____ communication process.
 - a) Strategic
 - b) One-way
 - c) Two-way
 - d) Random
- 6) To try to influence legislatures in favor of a specific cause is _____.
 - a) Propaganda
 - b) Lobbying
 - c) Campaign
 - d) None of these
- 7) Corporate image is related with _____.
 - a) Shareholders Perceptions
 - b) Organizational Culture
 - c) Symbols
 - d) None of these
- 8) Code adopted in 2006 by IPRA is known as _____.
 - a) Code of Athens
 - b) Code of Brussels
 - c) Code of Quoto
 - d) None of these
- 9) Production failure is _____ type of crisis.
 - a) Natural
 - b) Man-made
 - c) Financial
 - d) None of these
- 10) Corporate communication consists _____ communication.
 - a) Internal
 - b) External
 - c) Both
 - d) None of these
- 11) The consumer trust in a brand is known as _____.
 - a) Brand loyalty
 - b) Brand equity
 - c) Brand
 - d) None of these

- 12) _____ is a type of logo.
- a) Icon
b) Combination Mark
c) Letters Mark
d) None of these
- 13) _____ is the part of corporate communication.
- a) Propaganda
b) Advertisement
c) Publicity
d) Above all
- 14) Public Relations Council of India established in _____.
- a) 1958
b) 2004
c) 1970
d) None of these

Q.2 Attempt any four of the following question. 16

- a) State the responsibility of PR department.
- b) Explain the types of disaster.
- c) What is crisis communication?
- d) Explain the functions of event manager.
- e) Discuss on PR writing.
- f) Discuss on the corporate advertising.

Q.3 Attempt any two of the following question. 12

- Explain the process of public relations campaigns.
- Discuss the importance of Corporate Social Responsibility.
- Explain the types of House Journals.

Q.4 Attempt any One of the following question. 14

Discuss the tools of corporate communication.

OR

What is corporate Image and discuss on the importance of image building.

Q.5 Differentiate between image and identity. Explain the elements responsible for creating image of an organization. **14**

Seat No.	
-----------------	--

- 11) इस्टंट आणि टेलिग्राम या दोन शब्दांच्या संगमातून ——— ही संज्ञा निर्माण करण्यात आली आहे.
अ) इंटेल
क) आय. सी. टी.
ब) इन्स्टाग्राम
ड) यापैकी सर्व
- 12) वर्ल्ड वाईड वेबचा शोध ——— यांनी लावला.
अ) टीम बर्नस ली
क) मार्क झुकरबर्ग
ब) चार्लस बॅबेज
ड) यार्पकी सर्व
- 13) ब्लॉग ही संज्ञा ——— चे संक्षिप्त रूप आहे
अ) वेबसाईटलॉग
क) वेबलॉग
ब) वेबसाईट लॉजिस्टिक्स
ड) यापैकी सर्व
- 14) ——— ला मायक्रोब्लॉगिंग संकेतस्थळ म्हणूनही ओळखले जाते.
अ) फेसबुक
क) लिंकडइन
ब) ट्विटर
ड) यापैकी सर्व

प्र.2 संक्षिप्त टिपा लिहा.**14**

- 1) वर्ल्ड वाईड वेब
- 2) वॉट्सअप
- 3) इन्स्टाग्राम
- 4) नागरिक पत्रकारिता
- 5) यू ट्यूब

प्र.3 खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे लिहा.**14**

- 1) ऑनलाईन पत्रकारितेसाठीची नीतीमूल्ये कोणती आहेत?
- 2) डिजिटल युगातील पत्रकारितेसाठी कोणती कौशल्ये अंगी असायला हवीत याचा शोध घ्या.
- 3) ट्रोलिंग म्हणजे काय? त्याचे समाजावर कोणते परिणाम होत आहेत?

प्र.4 खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.**14**

वृत्तपत्राची इ आवृत्ती आणि ऑनलाईन आवृत्ती यातील फरक स्पष्ट करा. ऑनलाईन आवृत्तीची कोणती बलस्थाने आहेत?

किंवा

समाज माध्यमे म्हणजे काय? फेसबुक आणि ट्विटर यातील साम्य आणि भेद विषद करा.

प्र.5 माहिती युग म्हणजे काय? माहिती समाजाची गुणवैशिष्ट्ये विषद करा.**14**

Seat No.	
-----------------	--

- 11) _____ is term derived from a combination of the term 'instant camera' and the word 'telegram'.
 - a) Intel
 - b) Instagram
 - c) ICT
 - d) All of these
- 12) _____ invented World Wide Web.
 - a) Tim Berners-Lee
 - b) Charles Babbage
 - c) Mark Zuckerberg
 - d) All of these
- 13) Term 'blog' is short form of _____.
 - a) Websitelog
 - b) Website Logistics
 - c) Weblog
 - d) All of these
- 14) _____ is also known as micro blogging site.
 - a) Facebook
 - b) Twitter
 - c) LinkedIn
 - d) All of these

Q.2 Write short notes. (Any Four)

- World Wide Web
- WhatsApp
- Instagram
- Citizen Journalism
- YouTube

14

Q.3 Answer the following questions. (Any Two)

- Write on ethics of online journalism.
- Trace the essential skills to a reporter in digital age.
- What is trolling? What are its effects on society?

14

Q.4 Answer the following questions. (Any One)

Differentiate between e edition and online edition of newspapers. What are the strengths of online edition?

14

OR

What is social media? What are similarities and differences between Facebook and Twitter?

Q.5 What is Information age? Describe the characteristics of Information Society

14